

ASRA NYT

Arbejderhistorisk Samling Ringkøbing Amt

36. Årgang

nr.2.

2019

4.maj arrangement

lørdag den 4.maj 2019 - kl. 19.00 – 22.00

**I Historiens Hus
Museumsgade 32.
Herning**

ASRA
(Arbejderhistorisk samling)
Holder mindeaften for
4. maj – Danmarks befrielse.

Gratis adgang – alle er velkomne

I år er det 74. år siden vi var besat af den tyske værnemagt. Den 4. maj 1945 blev Danmark atter frit, vi vil mindes dem der gav det dyreste de ejede, nemlig deres liv, og ære deres minde.

- Forfatteren Jens Bach Andersen vil fortælle om Helstedgaard, som blev beslaglagt af tyskerne.
- Vi vil synge sange fra besættelsestiden.
- Høre Kong Christian den X tale, til det Frie danske folk.
- Høre frihedsbudskabet fra BBC London.

Aftenen slutter med
Fællessang udenfor Huset
hvor vi synger:
”Altid frejdig når du går”

ASRA

Frihedsdøget var det blodigste

ISSN:0996-2939

ASRA NYT - Udgivet af ASRA
Museumsgade 32. 7400 Herning

ASRAs hjemmeside:

www.asra.dk

Formand:

Jens Erik Sørensen

Højlundparken 17

7600 Struer

Mail: formand@asra.dk

Kasserer:

Inge Marie Jensen

Stabyvej 39. Staby 6990 Ulfborg

Tlf: 23834577

mail: kasserer@asra.dk

Redaktion:

Arkivgruppen

Leo Skaaning

mail: blad@asra.dk

Arkivmedarbejdere:

Jørgen Aarestrup-Nielsen

Jørgen Markmøller

Jørn Jensen

Inga Ries Pedersen

Tove Nykjær

Gerda Olesen

Leo Skaaning

Henry Ammitzbøll

***Trykt med hjælp fra
Metal Herning***

***Deadline for næste nr.
August 2019***

Indhold:

side 2. Kolofon m.m.

side 3. Formanden har ordet.

side 4. Mormors første 20 år.

side 5. Generalforsamling 2019

side 14. Lone Børllum fortæller

side. 19. ABC en gammel bog

Forsiden:

Vi har valgt at sætte vores plakat om arrangementet den 4. maj på forsiden, dels fordi vi gerne vil have den ud til så mange som muligt, og dels for den skal kunne ses.

Vi ved godt den 4. maj er en lørdag, og det kan måske afholde nogen fra at deltage, man vægter familien højt i weekenderne, men netop den 4. maj kan man ikke flytte til en anden dag.

Vi håber derfor, at respekten og traditionen er så vigtig for jer, at man deltager, også selv om det er en lørdag.

PS.!

ASRA har tidligere været på en tur til Arbejdermuseet i København, og agter at gentage den succes som det var. Der er derfor nedsat et lille udvalg fra bestyrelsen, der arbejder med at få et sådant arrangement op at stå, og få aftaler med dem vi vil besøge, når vi er derovre. Måske partiværelset på Christiansborg med de flotte nye billeder som bl.a. sås på forsiden af ASRA NYT.

Formanden har ordet!

Formand Jens Erik Sørensen

Den 4. marts afholdt vi vores årlige generalforsamling, igen i år blev den afviklet i Historiens Hus Museums-gade 32 i Herning. Vi vil gerne holde vores generalforsamling på skift i hele vores dækningsområde, hele det gamle Ringkøbing Amt. Men vi må også erkende at de fleste af vore medlemmer bor i Herning området, og at vi jo nu har så gode forhold i huset, til at afvikle et godt møde.

Men hvis nogen har et ønske om at vi skal holde en Generalforsamling eller en Sangaften, en Filmaften eller måske et Foredrag om Fagbevægelsens arbejde i gamle dage, så lad os det vide, vi kommer meget gerne.

Nå, tilbage til den 4 marts, vi havde en rigtig god aften. Formanden for LO. Herning / Ikast, Lone Børlum fortalte om sit liv, sin barndom her i Herning, en meget stærk beretning, der siger noget om en stærk personlighed. Læs om Lones liv et andet sted her i Bladet, Jeg vil nøjes med her at sige en stor tak til Lone for en meget stærk fortælling

om din barndom.

Så vil jeg gerne sige tak fordi jeg fik lov at fortsætte i to år mere som formand for Asra. Jeg vil forsøge at leve op til den tillid der blev mig givet. Jeg vil også sige tak til Niels Hedegaard fordi du forsætter dit gode arbejde i Bestyrelsen, og velkommen i bestyrelsen til Jørgen Markmøller og John Madsen. Men der skal også rettes en tak til May Britt Heggelund for dit arbejde i Bestyrelsen og ønsker dig alt godt i Ålborg. Også en stor tak til Elin Kragelund for dine mange år i Asras Bestyrelse, du sagde heldigvis ja til at fortsætte som suppleant, og vil derfor blive inviteret med til alle vores møder, og vi ved også at vi ikke går forgæves, når vi har brug for hjælp, så tusind tak for det.

Også en stor tak til vores faste Dirigent Vagn Olesen, der altid er klar til at lede os sikkert igennem vores generalforsamling, vi er meget tryk ved din måde at føre os sikkert igennem mødet på.

Tilslut vil jeg gerne slå et slag for vores minde aften **den 4. maj**.

Jeg håber at alle møder op denne aften, så vi sammen kan mindes den tid, og sammen høre Frihedsbudskabet. Og husk at alle er velkommen, så tag venner og naboer med. Der vil naturligvis være Lys i vinduerne i Historiens Hus.

Jens Erik Sørensen
Formand

Vi er selv historie

I ASRA har vi altid åbnet muligheder for, at man kan få sin historie i ASRA NYT

I dette nummer og måske i et par af de næste numre, bringer vi en rigtig sød historie, skrevet af Lis Salskov Herning.

Hun har skrevet den til sit barnebarn, men vi fandt den så spændende at den fortjener et bredere publikum, den beskriver en tidsperiode.

Hej Gittepige

”Ja, jeg har lige bestemt at du skal have en historie, og det er noget der passer. Jeg ved du går meget op i kvinders liv, op gennem tiderne, så jeg vil lige fortælle dig lidt.”

Min farmor har jeg aldrig set ”kun på billeder”.

Hun døde da jeg var 2 år i 1937.

Som ganske ung rejste hun fra Ræhr en lille by oppe ved Hanstholm, helt ude ved Vesterhavet.

Hun mødte så min farfar, fik 12 børn, og jeg ved fra min far, at hun simpelt hen var så rar, men det var min farfar altså ikke.

Når børnene blev 7 år, så kom de ud og tjene.

Når man tænker på, hvad kunne sådan en lille pige eller dreng lave?

De gik kun i skole hver anden dag.

Far fortalte, at når han engang imellem fik lov til at tage hjem, så sad hans mor og strikkede ”fødder” i hans strømper til langt ud på aftenen, og det var jo ikke det bedste lys de havde. De sad ved petroleumslamper eller karbidlamper, det havde vi også

da vi boede på Sjælland.

Første sted vi havde elektrisk lys, det var da vi flyttede til Herning.

Nå, men jeg kom væk fra min farmor. Hun så aldrig sine forældre igen, hun fik ”lov” til at komme til Ræhr til sin mors begravelse. Min farbror Otto skulle rejse med hende, han var lige konfirmeret, så han havde noget pænt tøj. Tænk det må have været svært, aldrig at se sin mor, jeg tror hun var 16-17 år da hun rejste ud.

Min bedstefar ”farfar” havde kronede dage, for han kørte rundt på cykel, og bare hentede de penge, som deres 12 børn puklede for.

De havde derfor intet når de skulle et andet sted hen i en ny plads.

Man fatter det ikke.

Min farmor døde da hun var 54 år.

Min far sagde engang, uha min mor skulle bare lige se hvor godt vi har det med lys, varme og alt det andet vi har. Min faster Mathilde fortalte engang, (hun var 2 år ældre end min far).

Det var engang der var torden og lyn og regnvej, min far blev jaget ud for at hente deres 4 heste ind. Han var bange og græd, men der var ingen

kære mor, men 'en ting min farfar ikke havde taget i betragtning, det var at hans mor var på besøg.

Det blev for meget for hende, at se den bitte purk (hun var den eneste min farfar var bange for, det har jo så været min oldemor) så hun gennede bedstefar ud i uvejret, han kunne selv hente de heste, det var ikke noget at sende den bitte dreng ud, sagde hun! Det med de gode gamle dage, jeg tror ikke altid de var så gode endda.

Ud af Nørregades skole

1949, det var det år jeg gik ud af skolen fra 3. mellem.

De år blev retskrivningen lavet om. Før var navneord og mange andre ting skulle skrives med stort, og så fik man "bolle å" og det meste skulle skrives med små bogstaver.

Jeg var jo den ældste hjemme, der var ikke råd til at jeg fortsatte skolen.

Jeg ville gerne have været lærerinde, men jeg kom på fabrik da jeg var 14 år, og der arbejdede jeg 48 timer om ugen. Sådan var det jo dengang.

Skoleinspektøren var ude ved min far to gange, for at spørge, om jeg ikke måtte fortsætte i skolen, men det var der jo ikke penge til.

Men jeg har så sandelig også haft et godt liv på fabrikkerne.

Dengang jeg skulle forlade skolen, ville pigerne i min klasse holde en fest for mig. Vores lærer var inviteret med, men ikke drengene i klassen. Så havde de kage og saftvand med. Det var jo ikke så let at få kaffe, det

skulle købes med rationeringsmærker. Man brugte rationeringsmærkerne til langt efter krigen.

Men når man skulle have kaffe, så blandede man noget erstatningskaffe i for at drøje på det. Det hed Richs eller Danmark.

Nå, men da aftenen kom, og jeg var på vej til skolen, (det var Nørregades skole og vi boede i Laulundgade), da kom jeg til at tænke på, at det ikke kunne passe at mine skolekammerater ville gøre så meget for mig, så jeg gik forbi skolen og ned på Nørregades Plejehjem, der besøgte jeg en venindes bedstemor.

Da jeg gik hjem derfra, mødte jeg pigerne fra min klasse, de havde været hjemme ved min far og mor, da de ikke kunne forstå, at jeg ikke var kommet. Så jeg kom med op på skolen, og sikken en aften vi havde. Vores klasselærer hed Martin Erland, regnelæreren hed Søren Jacobsen, dem blev jeg sat imellem, de holdt taler og de havde lavet en sang. Det var en dejlig aften.

Jeg kan ikke lige huske i den rigtige rækkefølge af årstal, men jeg skal nok skrive ca. år.

Da mine forældre blev forlovede, skete det pr. brev.

Mor var i Jylland og far var på Sjælland. Ringen kom til mor med posten, og på et bestemt tidspunkt skulle de tage ringene på, og så var de forlovede. Senere fik de arbejde på den samme gård, eller en slags gartne-

ri på Amager.

Her måtte de ikke sidde og spise i samme stue som deres arbejdsgiver, nej de skulle sidde i køkkenet.

Da jeg skulle skrive sang til deres sølvbryllup, da fik jeg med, at hvis far hvilede sig for meget på hans stol, når de sad der i køkkenet, så tog bondemanden og savede ryglænet af hans stol. Der var det bestemt ikke rart at være. Især ikke at være pige på gårdene dengang. De skulle op og lave øllebrød, havregrød, kaffe og rugbrød til karlene, når de stod op ved 6 - 6,30 tiden.

Der var mange ansatte på gårdene dengang, 5-6 karle og flere piger i huset. Pigerne stod for madlavning, syltning og slagtning, opvask ikke at forglemme. Det var også pigerne der malkede. Karlene kom så til middag kl. 12.00, så havde de fri til middags-søvn til kl. 13.30, men pigerne skulle jo vaske op, og kaffen skulle stå på bordet, når karlene kom op igen.

Det samme om aftenen -jeg tror aldrig pigerne var færdige inden kl. 20.00 eller senere, for der var jo også aftenkaffen de skulle ordne.

Pigerne skulle malke 2 gange om dagen, (der var ikke malkemaskiner). Der kom også koner udefra de huse der hørte til gården, der kom og hjalp med malkningen.

Min mor kunne ikke tåle den varme "Mælk og yveret" hun fik eksem, så var de andre koner efter hende, så det har ikke været sjovt, for hun var sørme mange gange en hel undskyldning

for sig selv. Så var der storvask og høst på de større gårde, men der kom konerne udefra og hjalp.

Men når man ser de gamle danske film, så er der mange ting der passer, men meget var også beskrevet rigtig hyggeligt i Morten Koch stil, og ikke som det var i virkeligheden.

Mine forældre var jo blevet forlovet pr. brev, de blev senere gift i Tårnby Kirke på Amager.

Til brylluppet var der 2 gæster.

Min fars søster Anna og hendes mand Standley. De var blevet gift et par år før, og havde en lille dreng "Flemming" Brudenatten var i min fasters og onkels ene side af dobbeltsengen. Min onkel Standley var sådan en høj mand, og mor fortalte, at lige da de skulle til at sove, da satte han et "langt ben" under far og mors dyne for at drille, så der har nok været en grinen. Jeg blev godt nok født 9 måneder efter brylluppet, men jeg tror nu ikke det var lige der jeg blev til..

Dagen efter brylluppet skulle de rejse til Estvadgård, Rønbjerg pr. Skive.

Det var jo en lang rejse dengang, der var den gamle Lillebæltsbro stadigvæk ikke bygget.

Far var gårdstømrer, og han skiftede arbejde enten den 1. maj eller den 1. november.

Da jeg var 7 måneder flyttede vi til Sjælland igen. Da boede vi på Rugskovgård, det var en gård, der sammen med 20 - 25 andre gårde hørte til

en herregård der hed Kragerupgård. Den familie der havde den, tilhørte familien Dinesen. Det var jo familien Karen Blixen, som skrev "Mit Afrika" også tilhørte.

Det var langt ude på landet vi boede. Der var ikke ret mange biler dengang, men der kom da en brødbil og en slagter en gang om ugen, så hvis der kom en bil, så stod vi og gloede efter den. Jeg kan se det for mig, at nede på et hjørne ved nogle huse, der boede købmanden, det var som i den Gamle By i Århus.

Lige når jeg skrive den Gamle By i Århus, så er der et hus derude, som har ligget i Lemvig.

Det er en hatteforretning, de hed Valstrøm. Alt er som det da huset var i Lemvig, og der er en lille have bagved. Hvis du kommer derud en dag, så skulle du gå ind og se den butik. (Det var et lille sidespring)

Mine forældres bryllup fortalte jeg om det var den 30. oktober 1934.

Jeg blev født den 13. august 1935.

Jeg blev født med "hareskår" så jeg blev hurtigt indlagt på Holstebro sygehus. Det kan jeg ikke huske noget om. Da vi kom til maj 1936, flyttede vi til Sjælland igen.

Den 12. juni blev Emmy født.

Når der var høst, roer og storvask, skulle mor hjælpe til på gården. Hjemme havde vi ikke sådan lige vand ved døren. Når mor skulle vaske storvask, så hentede far vandet ved en fælles brønd.

Jeg tror vi var 10-12 familier om brønden, der boede 2 familier i hvert hus. Far havde et åg på skuldrene, så var der to fyldte spande ad gangen.

Det var en lang tur at gå med vandet, men jeg tror aldrig jeg har set nogen med så skinnede hvidt tøj som min mors. Hun brugte noget der hed blå-nelse, det kom i sidste hold skyllevand.

En søndag ville far og mor cykle en tur med Emmy og mig, men vi var ikke vandt til at se far i "pænt tøj", så vi skreg i vilden sky, og mor måtte køre med os begge.

Som jeg fortæller, boede vi helt derude hvor "kragerne vender".

Så skulle jeg endelig lære at cykle på mors cykel. Jeg "blærede" mig rigtigt, kørte en rundkreds, og kredsen blev jo mindre og mindre, så pludselig væltede jeg for øjnene af dem alle.

Hold fast hvor var jeg flov, men jeg skulle da lige hå en tur til ned ad den lille bakke, det gik stærkere og stærkere, og jeg endte i en dyb grøft fyldt med brændenælder, det var en lun sommeraften, hvor jeg havde bare ben og små shorts på, så det blev ikke meget søvn om natten.

Fortsættes i næste nummer af ASRA NYT

Referat fra generalforsamlingen
Mandag den 4. marts 2019 kl. 19.00
i Fælleslokalerne Historiens Hus

Formanden bød velkommen, og fremlagde den redigerede forretningsorden til godkendelse. Han formodede alle havde læste den, da den lå på bordene ved mødets start.

Forretningsordenen blev godkendt!

Jvf. den udsendte dagsorden, bad formanden om forslag til en dirigent for mødet, bestyrelsen foreslår Vagn Olesen. - Ingen andre forslag

Ad.pkt. 3. Valg af dirigent og referent

Vagn Olesen blev valgt!

Vagn Olesen takkede for tilliden, konstaterede indkaldelsen til generalforsamlingen var lovmæssigt indvarslet, og bad om forslag til en referent

Referent.

Leo Skaaning blev valgt!

Ad.pkt.4. Valg af stemmetællere

Villy Grøn - Conny Jensen - Erik Christensen (Jegge) blev valgt

Ad.pkt.5. Beretning fra bestyrelsen

Formanden startede med at fortælle, at det nu er tre år siden han sagde ja til formandsposten, og jeg synes jeg kender arkivfolkene rigtig godt, de laver et stort og godt arbejde på arkivet, og jeg kan fornemme der er et rigtig godt socialt miljø på arkivet. Morgenkaffen tager måske nogen gange lidt for lang tid, men der er ingen tvivl om, at mange ting bliver vendt. Arkivlederen må somme tider fremhæve, at der skal altså også arbejdes med det vi er her for, nemlig at arkivere arbejderhistorie.

Men når jeg ser tilbage på de tre år, så er der ikke drukket kaffe hele tiden, vi har nu et velfungerende arkiv, alt er på plads i skabe og arkiver. Vi har et fået et fantastisk flot indrettet kontor, med flotte møbler vi har fået foræret af fagforeninger, som betænkte os da de fusionerede med andre afdelinger, som jo desværre er det der sker for tiden.

Vi får nu rigtig mange gæster på besøg, der kommer godt 3000 igennem

huset på et år. Det betyder rigtig mange får kendskab til ASRA, og det er jo bl.a. fordi vi har et godt arbejdsfællesskab med de andre foreninger i huset, som vi alle har fordel af.

Jeg vil gerne fremhæve nogle de mange faglige foreninger og klubber der har besøgt os i 2018. Malernes seniorgruppe, Naturfredningsforeningen, Folkevirke og Foreningen Norden Sankt Georgs gilderne og mange flere. Vi holder et arrangement den 4. maj, som ASRA har været initiativtager til, og som vi gerne vil dele med de andre foreninger i Huset. Således har Historisk Forening sagt at i 2020 vil de gerne stå for arrangementet. Arrangementet omhandler minde om de, der under sidste verdenskrig gav det dyrebareste de havde, nemlig livet, for at Danmark kunne blive frit igen. Vi hører fredsbudskabet, synger sange fra besættelsestiden, og slutter med at samles udenfor Historiens Hus, som har lys i vinduerne, og hvor vi afsynger "Altid Frejdig når du går".

En virkelig spændende og berigende aften, som vi anbefaler at deltage i. Vi har inviteret 2 repræsentanter fra faglige seniorklubber i Vestjylland, det var en god aften, og vi har forventninger om at det vil give flere besøgende. Vi har allerede planlagt flere besøg i 2019, bl.a. fra Teknisk Landsforbund, Metal fra Herning og Holstebro den 2. april og den 13. oktober kommer besøg fra Socialdemokratiet i Struer.

Den 27 oktober 2018 var vi inviteret til at deltage i Hardsyssels Årsmøde på Staby Efterskole, hvor vi var inviteret med en stand om ASRA. Den vakte stor interesse, der var mange der ikke vidste at ASRA eksisterede, og samlede på arbejderhistorie.

Vi blev enige om et gensidigt medlemskab, så de nu er medlem hos os, og vi hos dem.

Vi blev inviteret af LO Herning/Ikast til at deltage i deres repræsentantskabsmøde, og fortælle om ASRA. Vi vil forsøge at få andre LO afdelinger i regionen til at invitere os, det er jo vores fælles historie vi gemmer. Helene, som er koordinator i Historiens Hus havde fået foretræde for kulturudvalget i Herning. Man havde bedt om der kom repræsentanter fra Huset, og fortalte om hvad man kunne tilbyde af aktiviteter.

Hun startede mødet med at fortælle: "Jeg har taget Leo Skaaning med fra ASRA/ fra en af de store aktører i huset, han vil senere fortælle om samarbejdet i huset." Leo spurgte mig, om det var i orden han deltog på ASRAs vegne, det synes jeg bestemt det var, og jeg har efterfølgende fået at vide, at det var et godt møde, og der var stor opmærksomhed fra kultu-

rudvalgets side, og det var vi selvfølgelig glade for at høre.

Vi har sammen med Per Ibsgaard fra Sygehuseet haft et møde med Kulturudvalgsformand Johs Poulsen og Kultur og Fritidschef Søren Juul Baunsgaard om det var muligt at søge fonde til en elevator til anden sal, også selv om det er i en kommunal bygning.

Det mente de ikke der var nogen problemer i, men at vi nok skulle være enige i huset om hvordan den skal være placeret, og at vi nok skal søge om nogle lokale fonde. De henviste også til nogle fonde der kunne søges. Opgaven ligger for tiden hos en fra Biblioteket, som har til opgave at lave fond ræcing, og samle informationer.

Med disse ord vil jeg overgive beretningen til generalforsamlingens debat.

Jeg vil gerne takke bestyrelsen for det gode samarbejde i året der er gået.

p.v.b. Jens Erik Sørensen

Debat:

Conny Jensen: Jeg vil starte med at sige, hold da op et flot arbejde der her bliver gjort. Jeg har en hilsen med fra Foreningen Norden, som har rost den måde de blev orienteret og vist rundt på, da de var på besøg.

Naturligvis skal der på sigt være en elevator til etagerne, der er folk der ikke har mulighed for at komme op ad alle de trapper der er. Vi kan jo gøre opmærksom på det ved at skrive om det, så politikerne får øje på problemet.

Jørgen Årestrup: Jo, det går da "nogenlunde" i arkivet, og der er malet et billede af det vi gør. Men der er også ting vi ikke når. Desværre må vi konstatere at det er flest folk fra Herning der bruger ASRA og dominerer arbejdet. Vi skal derfor fokusere mere på at komme ud i regionen, og få flere til at finde os. Der er langt fra Thyborøn og fra Brande, men det skal vi prøve at få rådet bod på. En rigtig god sidegevinst er, at vi har fået nogle fantastiske lokaler her i Herning.

Jens Erik Sørensen: Jeg er glad for det i fortæller, det giver mig anledning til at overveje at sidde en periode mere. Vi får henvendelse fra andre end folk fra Herning, vi har lige fået en fra FOA i Randers. Vi vil forsøge at få adgang til LOs repræsentantskabsmøder. Det er de faglige organisationers historie i vores region vi samler og fortæller om.

Lone Børllum: Jeg vil gerne sige tak for en flot beretning, og med hensyn til elavatoren, så kan vi måske få det flyttet frem i økonomiudvalget, og

ikke vente til 2021 som man har sagt fra byrådets side. Man kan da prøve at få det fremrykket, netop dette punkt, som er så basalt.

Jeg vil gerne spørge, jeg har lidt problemer med at finde ud af hvad man kan søge på i databasen, og måske få en bredere oplysning om hvordan man gør, spurgte Lone Børlum.

Jørgen Årestrup: Vi gemmer ikke hvert enkelt dokument i databasen, det vil tage mange år med alt det vi har, men vi har kasser med dokumenter fra fagforeninger, partiforeninger, fra enkelt personer, og vi har skrevet sådan nogenlunde hvad der findes i kasserne, og det er rigtig mange spændende ting, som er muligt at finde frem på en hurtig og overskuelig måde, men det kræver man fysisk kommer i arkivet.

Vores hjemmeside er ved at være på plads, den har været lidt bagud, da vores tidligere webmaster flyttede til Ålborg. Men vi har fået Jørgen Markmøller til at tage over, og han er ved at have styr på den.

Beretningen blev herefter sat til afstemning og godkendelse.

Den blev enstemmig godkendt!

Ad.pkt. 6. Regnskab

Kasserer Inge Marie Jensen fremlagde det reviderede regnskab punkt for punkt, og kunne med glæde fortælle, der var et overskud på 14.336.69 kr.

Debat:

Jegge: som er revisor, startede med at fortælle, at der er en forklaring på det store overskud. Dels rutter ASRA ikke med pengene, og dels har man fået en stor hjælp fra de faglige organisationer. F.eks. trykker Metal vores blad ASRA NYT, og senest har andre forbund betalt for porto til udsendelse af bladet. Det synes jeg er meget flot.

Jens Erik: Jeg synes vi skal rette en stor tak til fagforeningerne for deres velvilje og gestus ved at betale for portoen, som er en lidt stor udgift for ASRA. Det startede med, at vi fik lov til at bruge deres portomaskiner, og vi kunne på den måde spare et par kroner pr. nummer der blev udsendt, men så foreslog de selv, at de kunne betale for portoen fra fagforeningens side, så ASRA ikke havde den udgift.

Og så er det også fordi vi ikke skal betale husleje i Historiens Hus, det dækker Herning kommune for os, som vi selvfølgelig også er meget taknemlige over.

Regnskabet sat til godkendelse ved afstemning - Regnskabet godkendt!

Ad.pkt.7.Fremlæggelse af budget

Budgettet for 2020 blev fremlagt, og gav ikke anledning til kommentarer.

Ad.pkt.8. Fastsættelse af kontingent

Kassereren fremførte, at man ikke havde planer om forhøjelse af kontingentet, specielt ikke med det overskud man kunne konstatere.

Ad.Pkt. 9. Indkomne forslag

Der var ikke kommet nogle forslag til generalforsamlingens behandling.

Ad.Pkt.10. Valg

a. formand for 2 år.

Formanden Jens Erik Sørensen var på valg, og villig til genvalg.

Jens Erik blev valgt med akklamation.

b. bestyrelsesmedlem Niels Hedegaard for 2 år.

c. bestyrelsesmedlem Elin Kragelund for 2 år

d. bestyrelsesmedlem May Britt Heggelund for 2 år

Dirigenten spurgte om der var andre der ønskede at stille op.

Det blev bemærket, at May Britt Heggelund var flyttet til Ålborg, hun havde været webmaster. Det blev derfor foreslået, at Jørgen Markmøller trådte ind i hendes sted som webmaster og i bestyrelsen.

Det blev foreslået fra salen, at John Madsen trådte ind i bestyrelsen.

Herefter var der 4 personer der stillede op til bestyrelsen.

Niels Hedegaard

John Madsen

Jørgen Markmøller

Elin Kragelund

Det gav anledning til skriftligt valg!

Stemmetællerne kom herefter i funktion, konstaterede der var 23 stemmeberettiget tilstede.

Stemmerne fordelte sig således:

<u>Niels Hedegaard 22 stemmer</u>	<u>Valgt til bestyrelsen</u>
<u>Jørgen Markmøller 23 stemmer</u>	<u>Valgt til bestyrelsen</u>
<u>John Madsen 14 stemmer</u>	<u>Valgt til bestyrelsen</u>

Elin Kragelund 10 stemmer

e. Valg af suppleant for 1 år Marianne Højlund

f. Valg af suppleant for 1 år John Madsen

e. Marianne Højlund Christensen blev foreslået og valgt.

John Madsen er indvalgt i bestyrelsen

f. Det blev foreslået at Elin Kragelund indgik som suppleant i stedet for John Madsen.

Elin Kragelund blev valgt som suppleant.

g. Valg af revisorer

Erik Christensen blev genvalgt

Villy Grøn blev genvalgt

h. Valg af Revisorsuppleant

Henry Ammitzbøll blev genvalgt

Ad.pkt 11. Eventuelt

Formanden takkede dirigenten for vel udført arbejde, og for fremmøde ved generalforsamlingen.

Ellers ingen bemærkninger, udover en opfordring til at møde op ved 4. maj arrangementet.

ref. Leo Skaaning

Lone Børlum

Formand for LO Herning/Ikast fortalte om sit liv og sit virke som byrådspolitiker på generalforsamlingen

refereret af Leo Skaaning

Tak for invitationen til at komme og fortælle om mit liv, og vejen frem til i dag.

Det er første gang jeg er inviteret ud for at fortælle om mit liv, så jeg har brugt en del tid på at tænke på, hvad skal jeg nu fortælle.

Skal jeg nøjes med at fortælle de gode barndoms minder, som oftest er dem man gerne vil høre, og dermed skærme mig selv, og forskåne jer andre, eller skal jeg fortælle hvordan virkeligheden var for mig i min barndom og opvækst og som har gjort mig til den jeg er i dag.

Jeg valgte at fortælle om min barndom og min opvækst som den virkelig var, for jeg skammer mig på ingen måde over det, for det er jo det der har gjort lige præcis, at jeg er den jeg er i dag. Jeg skammer mig ikke over min mor og far, jeg har forlængst tilgivet dem den opvækst de bød mig og mine søskende. De gjorde det ud fra de muligheder de havde, og de valg de traf, dermed ikke sagt, at jeg ikke kunne ønske at de havde truffet andre valg, ud fra de muligheder de havde, for vælger man at sætte så mange børn i verden, så forpligter man sig også til at give trykke rammer og gode op-

vækst vilkår.

Men det går ikke altid som præsten prædiker i kirken.

Ingen vælger selv af egen fri vilje at blive et levende væsen på jordkloden. Ingen vælger at blive født ind i den biologiske familie man præcis er født ind i. Og ingen vælger selv de biologiske søskende man får.

Men en ting er sikkert - og det er. At den dag man flyver fra reden. Fra den dag man står på egne ben, der spiller den sociale arv for alvor et puds. Mange børn fra dårlige opvækst vilkår havner ofte selv i samme situation, og giver de dårlige vilkår videre til næste generation.

Det er barndommen, det er mine opvækst vilkår, det er mine muligheder for skole, uddannelse og job og et velfærdssystem der lige præcis er med til at gøre, at de valg jeg har truffet, de muligheder jeg fik, det netværk jeg har i dag, det har jeg ud fra de valg jeg traf ud fra de muligheder jeg havde, og hvis jeg selv skal sige det, så er jeg godt tilfreds.

Min barndom har lært mig altid at tænke på og hjælpe dem der har mindre end mig selv. Lært mig ikke at dømme andre. At vi alle er forskellige.

Har forskellige holdninger og værdigrundlag. Nogen kan leve med hinanden uanset hvad og af lidt, mens andre går fra hinanden, og nogen vil have mere og måske alt for meget.

Men uanset hvad, så er det vigtigt at respektere andre og møde hinanden i forskelligheden, og dialogen, som gør os så meget klogere på hinanden.

Jeg vil nu fortælle min fortælling, og håber jeg har modet til det.

Jeg er født i 1965 som nr. 5. ud af en børneflokk på 8.

Vi er 5 piger og 3 drenge. Jeg er født ved Ågård ved Kolding på et lille husmandssted.

Min mor er født i 1939 og min far i 1933. De er begge døde nu, min mor døde i 1998 og min far døde i 2007. Og på trods af de blev skilt, og ikke havde noget med hinanden at gøre i rigtig mange år, så ligger de alligevel side om side på kirkegården i Vestergade i Herning.

Min mor blev født udenfor ægteskab, i en tid hvor det bestemt ikke var særlig velset, som jeg har fået det fortalt.

Så fik min mormor efterfølgende arbejde på en gård og sidenhen blev min mormor gift med gårdmands sønnen, som så adopterede min mor.

Min mormor og morfar fik tre børn sammen, en datter og to sønner.

Min mormor og morfar flyttede til Kølvrå og drev en vognmandsforretning med både lastbiler og busser.

Min mormor kørte bus med skolebørn. Men ligesom i dag hvor vognmænd er som kannibaler, der æder

hinandens forretningsgrundlag, ved at blive ved med at sænke prisen på kørsel, som dernæst går ud over chaufførerne, så blev det også min mormor og morfars skæbne.

På det tidspunkt tog amterne over med kørsel af skolebørnene, hvilket gjorde at det var svært at få forretningen til at løbe rundt.

Faktisk gik det min morfar så meget på, at han blev en lukket ældre herre, som altid sad i den samme stol i den fine stue når han havde fri fra arbejde. Og den fine stue, det var ikke en vi måtte komme i, når vi en sjælden gang var på besøg hos min mormor og morfar.

Desværre skete der det tragiske, at min mormor blev påkørt af en anden billist, en dag hvor hun havde sat skolebørnene af, og var på vej hjem.

Ulykken var så tragisk, at min mormor aldrig rigtig kom til sig selv igen, og døde efter et langt ophold på sygehuset. Det tog i princippet også livet af min morfar, idet savnet til min mormor blev for stort og gjorde at han trak sig helt ind i sig selv, og døde mæt af dage på et plejehjem i Farsø.

Min far og hans familie ved jeg ikke ret meget om.

Jeg ved dog at min far ikke er født udenfor ægteskab. Jeg ved at min far havde to brødre. Jeg ved også at min far boede i Brande.

Jeg ved ikke om min farfar og farmor blev skilt, eller farfar døde først og efterlod min farmor som enke.

Det eneste jeg husker om min farmor er, at vi besøgte hende i det lille gule

hus, det skal jeg komme tilbage til. Min mor blev gift med min far og fik 8 børn. Hun startede med at være hjemmegående husmor. Min far var radiomekaniker, og qua dette var han meget til søs og en del rundt i landet i øvrigt. Min mor og far flyttede meget rundt. Jeg er som sagt født i Ågård, flyttede til Skive som 1 årig, til Snejbjerg som 2-3årig. I 1967 flyttede vi til Sønderager i Herning inden jeg var fyldt 4 år. Det var en af de første boligblokke der var blevet bygget, og den var ikke helt færdig da vi flyttede ind, gelænderet på trappen manglede bl.a. Min mor boede i samme lejlighed indtil hun døde i 1998. Jeg husker ikke ret meget fra jeg blev født og til jeg var 6 år. Jeg fik at vide, at min far var en meget dygtig radiomekaniker, og var på et tidspunkt medejer af RIO radio i Herning. Han tog tit tønnen med at lave mad til os alle, og syede tøj til os, så vi piger havde ens fine kjoler på. Desuden har jeg fået fortalt af min mor havde det som blommen i et æg, idet hun fik god hjælp af min far, var hjemmegående husmor, og havde masser af tid til at dyrke venner og veninder. Om det passer, det kan kun min far og mor vide, de fortalte aldrig om det. Jeg husker blokken vi boede i på Sønderager, dannede virkelige gode rammer om virkelig gode naboskaber, og enormt mange legekammerater. Naboerne samledes ofte til små fester, der blev drukket og danset, og vi børn legede alle de udendørslege der fand-

tes, ofte også i selskab med en masse forældre. Indtil en dag hvor alting forandrede sig. Der hvor jeg for alvor begynder at kunne huske noget. En morgen i en weekend stod jeg op. Døren til køkkenet var lukket, jeg kunne høre min far sad derude sammen med nogen andre. De drak øl, så festen var endnu ikke forbi. Jeg husker min far tog sin tegnebog op af lommen, gav mig nogle penge og spurgte om jeg ville hente en liter sødmælk og et franskbrød. Det at han sad og drak var ikke ualmindeligt, men at jeg skulle hente en liter sødmælk satte mine tanker i gang. For vi havde aldrig drukket sødmælk, og det var normalt aldrig min far som gav os indkøbsordre, eller penge til det. Så det undrede jeg mig meget over. Det gjorde mig utryg. Det næste jeg kan huske noget fra er, at jeg en dag sad i vores kosteskab i køkkenet. Jeg aner ikke hvorfor jeg sad der, tror vi legede gemmeleg, men pludselig så hørte jeg min far og mor skændtes, og råbe og skrigte om at nu skulle de skilles. Min mor og far blev skilt. Dengang var det ikke normalt at forældrene røg ud i et slagsmål om hvem der skulle have børnene, så min mor blev alene med 8 børn, og samværet med min far blev reduceret til ingenting, for hvem kan hente 8 børn hver anden weekend til samvær. Vi blev boende på Sønderager, og skilsmissen var bestemt ikke nogen køn skilsmisse. Min fars alkoholforbrug tog til.

Han opsøgte os oftere og oftere, var grov og voldelig.
Det endte med min bror måtte spæne over til telefonboksen som lå ved Favrør, og ringe til Politiet for at få hjælp. At sidde ved vinduet med bankende hjerte og se sin far blive slæbt væk af stærke betjente, det er ikke sundt for små børn.
Tiden fremover, og til jeg flyttede hjemmefra som 16 årig husker jeg som meget trange kår, min mor havde kun til dagen og vejen.
Hun modtog hustrubidrag og børnepenge fra min far. Min mor var for stolt til at modtage bistandshjælp. Nu havde hun nok at se til med 8 børn, vasketøj, rengøring, madlavning, opdragelse og alle de andre udfordringer. Min mor var ikke særlig kærlig anlagt, jeg husker ikke, at jeg nogensinde fik kys og kærtegn af hende, det fik jeg heller ikke af min far.
Jeg husker heller ikke om jeg nogensinde fik hverken julegaver eller fødselsdagsgaver - det var der ingen af os der fik, pengene rakte simpelthen ikke.
Vi er ofte gået sultne i seng, jeg har stået og kigget sulten på et næsten tomt køleskab. Min mor sendte mig rundt hos naboerne med en seddel hvorpå der stod, om min mor kunne låne 100 kr. til på torsdag.
Jeg husker den dag min mor gav op, og gik sin vej, jeg var enormt bange, følte mig forladt endnu engang.
Jeg fulgte efter hende for at se hvor hun gik hen, og kunne se, at hun heldigvis gik hen hos nogen vi kendte.

Og heldigvis kom hun hjem igen.
En anden ting jeg husker, det var at min mor ofte sad i cafeteriet hos Schou Epa, og så kaldte de hende til telefonen over radioen. Ofte ringede jeg for at høre om hun snart kom hjem.
Den dag i dag hader jeg lugten af blå Fenjal. Det var en parfume min mor altid brugte. Det værste jeg vidste var, når jeg lå i min seng. Der var sagt godnat til os alle, så kom lugten af blå Fenjal, det betød at mor skulle i byen, og det betød at vi skulle være alene hjemme, og nogen gange kunne det godt vare hele weekenden, hvor vi var overladt til os selv.
Hun kunne også have sine gode sider. Når hun fik børnepenge tog hun os på skift ud til OBS. Vi tog bussen derud, og en Taxa hjem. Det var det rene slaraffenland, indkøbsvognen var fyldt til bristepunktet, det betød mad i mange dage.
Jeg husker også min mor altid åbnede døren for alle vores venner. Derfor havde vi altid sammen mange venner. Der var altid pænt og rent i vores hjem, og der var altid rent tøj, men til gengæld aflagt tøj.
Jeg husker også hvordan jeg ikke ville kendes ved min far, når jeg så ham ved børnehjælpsdagen på torvet eller der kom tivoli på markedspladsen. Han var altid dødrukken, det var pinligt. Jeg fik først rigtig kontakt med ham da jeg var 16 år, men han blev aldrig som en far for mig.
Jeg klarede mig godt i skolen, var uden at prale blandt de dygtigste elever.

Desværre kom jeg i "dårligt selskab" som man siger. Jeg kom i en klub på Porshøj, hvor jeg lærte at ryge. På et tidspunkt gav min mor os 10 cigaretter om dagen som en slags lomme penge. Men for mig startede en glidebane, som varede 3 - 4 år. Jeg blev sat til at holde vagt, når nogen "lånte" noget fra butikker uden at betale for det. Efterfølgende delte vi det. Jeg rendte med min legekammerat om på ELTORO, næsten hver dag, fordi hun skulle spørge sin mor hvornår hun kom hjem, eller om hun måtte få nogle penge til mad. Min mor anede ikke vi tog derom, og ville være stiktosset hvis hun vidste det - men jeg synes egentlig bare det var et frirum, for alle de fulde mænd, de forsynede os altid med de småpenge de havde i lommerne. Og for sådan en som mig, som ofte gik sulten i seng, da betød det, at jeg lige pludselig kunne købe noget mad. Og når jeg holdt vagt ved en butik, mens mine kammerater stjal bukser og trøjer, så betød det for sådan en som mig der aldrig fik nyt tøj, at jeg fik beundrende blikke i mit flotte nye tøj

Den glidebane jeg var kommet ind på stoppede heldigvis brat.

En dag vi sad i skolen ringede klasse-telefonen, og en af min kammerater blev kaldt op til inspektørens kontor. Vedkommende kom ikke tilbage, og kort efter ringede den igen, og jeg blev kaldt op til inspektøren.

Jeg havde nok luret vi var blevet opdaget. Jeg blev bedt om at vente til min mor dukkede op. Min søster sad også

og ventede. Så blev vi afhørt, af rigtige politibetjente, hold kæft hvor var vi bange (undskyld mit sprog) og aldrig har jeg skammet mig så meget.

Efterfølgende blev vi bedt om at gå hjem og hente tyvekosterne, og dernæst skulle vi sammen med vores forældre, aflevere det på kontoret.

Fra den dag af har jeg ALDRIG taget noget der ikke var mit. Gid ordensmagten nød den samme respekt i dag.

Det de gjorde gav os en lærestreg, det virkede det de gjorde, det kunne redde mange fra at skøjte videre udenom den kriminelle løbebane.

Jeg tog mig sammen, og blev bedre og bedre til at lave mine lektier, og jeg blev glad for maskinskrivning, hvor jeg endte med topkarakter. Vejen var banet for mig, jeg skulle videre på Handelsskolen efter 9 klasse.

Dengang var der ikke nogen med løftet pegefingre som fortalte os at man skulle prøve at få en uddannelse, hvis man ville være sikker på at blive til noget. Dengang var der plads til alle, og brug for alle, især de ufaglærte.

Men inden jeg startede på Handelsskolen fik jeg et sommerjob på Brantex i Herning. Jeg var ferm til at sy, og ferm til plisserede nederdele. Jeg tjente mange penge den sommerferie og jeg valgte at udsætte starten på Handelsskolen, for det at tjene penge åbnede en hel ny verden for mig. Pludselig rullede penge ind på min kontoen hver måned. Jeg var på akkord havde frikort og tjente 4000 kr. hver 14 dag.

Det gjorde at jeg valgte at flytte hjemmefra og leje mig ind på et værelse

i et bofællesskab med nogle andre veninder. Jeg ønskede ikke bo hjemme længere. Tænkte så ville der være en mund mindre at mætte. Jeg var også træt af at høre min mor sige, hver gang en af os forsøgte at lære noget nyt og stå på egne ben, så sagde hun: ”Bare vent, det går aldrig!”

Da jeg havde været 14 dage på Brantex blev jeg kaldt ind i kantinen af vores tillidsrepræsentant, hun forklarede hvorfor jeg skulle være med af en A-kasse, og hun sagde, hvis jeg ikke valgte at blive medlem, ville mine kolleger se skævt til mig.

Dengang var det mere reglen end undtagelsen man var med i en A.kasse og i fagforeningen.

Jeg betalte uden at kny, og fik stempel og mærker i fagforeningsbogen. Jeg kom i DSU og LO ungdom, var med til i DSU at låne en ko, som vi trak gennem byen til et valg, med teksten på siden ”Vi trækker NO Hansen ud af byen” og det gjorde vi sgu, da valget var ovre, sad Hilmar Sølund som borgmester.

Lones vokseliv vil blive afsluttet i næste nummer af ASRA NYT.

I en gammel ABC, til børn i første klasse, kunne man finde denne forklaring. Den digitale urskive var endnu ikke opfundet.

I Danmark har børn i flere hundrede år lært at læse efter en ABC. Tænk de tre første bogstaver i alfabetet har givet navn til den allerførste bog, som mange millioner børn har fået i hånden gennem mange generationer.

Men gennem de sidste århundrede har ABC'erne selvfølgelig forandret sig meget.

De gamle ABC'er var nok heller ikke så morsomme, som dem børnene lærer efter i dag.

De gamle ABC'er kunne godt være svære at læse i, for de ældste var trykt med nogle bogstaver der blev kaldt gotiske.

Dette er fra bogen: De små læser ABC. af Gunnar Nyborg-Jensen.

ASRAs bestyrelse efter generalforsamlingen 2019

Formand: Jens Erik Sørensen - Højlundsparken 17. 7600 Struer
Tlf. 96840639 mail: lissyogjenserik@gmail.com

Næstformand: Villy Sørensen - Boghvedevej 10. 7490 Aulum
Tlf: 40533176 mail: villy@jacop-s.net

Kasserer: Inge Marie Jensen - Stabyvej 39. Staby 6990 Ulfborg
Tlf: 23834577 mail: ingemariej@msn.com

Sekretær: Gerda Olesen - Trøstrupgade 16. 7400 Herning
Tlf: 29902961 mail: gerdaolesen600@gmail.com

Best. medl, John Madsen - Lykkesvej 55. 7400 Herning
Tlf.: 40745661 - mail: johnmadsen@tdcadsl.dk

Best.medl. Niels Hedegaard - Krogen 5. Lind 7400 Herning
Tlf: 41104832 mail: krogen5@email.dk

Web master: Jørgen Markmøller - Gl. Skolevej 58. Herning
Tlf: 24752975 - mail: markmoller@mail.dk

Suppleant: Marianne Christensen - Haslevgade 57. 7400 Herning

Suppleant: Elin Kragelund - Findlandsgade 28, 2 7430 Ikast
Tlf. 20472998

Arkivchef: Jørgen Aa-Nielsen - Sønderagervej 10. 7400 Herning
Tlf: 20252652 mail: arkiv@asra.dk

Blad redaktion: Leo Skaaning - Straussvej 4. 7400 Herning
Tlf: 41572228 mail: leo.skaaning@gmail.com

Arkivmedarbejdere:

Jørgen Markmøller - Inga Ries Pedersen - Tove Nykjær -
Henry Ammittzbøll - Jørn Jensen - Gerda Olesen - Niels
Hedegaard